

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วิทยานิพนธ์เรื่อง วิเคราะห์เกณฑ์การตัดสินทางพุทธจริยศาสตร์จากความเชื่อการสร้างเครื่องรางในสังคมไทย อาศัยเกณฑ์การตัดสินทางพุทธจริยศาสตร์ ตามหลักการกระบวนทัศน์ และวิธีคิด ด้วยการอาศัยหลักกรรมหมวดต่างๆ ในทางพุทธศาสนาเป็นเกณฑ์วิเคราะห์ตัดสินจากฐานแนวคิดตามกรอบแห่งธรรมพระวินัยในพุทธปรัชญา ได้ผลวิจัยโดยสรุปดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวัตถุประสงค์ข้อที่ ๑ แนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อการสร้างเครื่องรางในสังคมไทย มีมาช้านานและเชื่อว่ามีพลังศักดิ์สิทธิ์ แคล้วคลาด คงกระพันชาตรีที่สามารถคุ้มครองป้องกันภัย และเมตตามหานิยม คำขายโซ่คล้อง กลีบดวงพลิกชะตา เลื่อนยศ สังคมไทยเชื่อว่าเครื่องรางเป็นสิ่งที่นับถือและศักดิ์สิทธิ์สามารถให้แคล้วคลาดจากอาวุธและเครื่องรางแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑. เครื่องรางตามธรรมชาติ เป็นสิ่งเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ โดยมีความเชื่อว่ามีพลังศักดิ์สิทธิ์ คือ เป็นวัตถุอาถรรพ์มีความศักดิ์สิทธิ์อยู่ในตัวมันเอง และหากได้นำมาปลุกเสกยิ่งมีอนุภาพความศักดิ์สิทธิ์มากขึ้นไปอีกยิ่งขึ้น

๒. เครื่องรางที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยนำวัตถุมหาทำพิธีปลุกเสกด้วยเวทมนต์คาถาต่าง ๆ ให้เกิดเป็นของสิ่งศักดิ์สิทธิ์มีอิทธิฤทธิ์

เครื่องรางในสังคมไทยมีความผูกพันกับคติความเชื่อของสังคมไทยมายาวนานมาก โดยเฉพาะสังคมไทยที่มีพุทธศาสนาเป็นแกนกลาง บรรดาเครื่องรางต่างๆ นับเป็นส่วนเสริมให้ พุทธาคม กฤตยาคม และไสยาคม สามารถเข้ากันได้และเดินไปด้วยกันอย่างเป็นระบบและเป็นระเบียบ อย่างเวลารบทัพจับศึก "พุทธาคม" อาจจะช่วยให้แคล้วคลาดปลอดภัย

อิทธิพลต่อสังคมไทยเครื่องรางมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อสังคมไทยมานานแล้ว และถ้าเครื่องรางไม่มีประโยชน์และไม่สำคัญต่อสังคมไทยชาวพุทธ เครื่องรางก็คงจะไม่คงอยู่คู่สังคมไทยมาถึงปัจจุบัน ความสำคัญและประโยชน์ของเครื่องราง คือ เครื่องรางเปรียบเสมือนเครื่องเตือนใจให้คนทำความดี เพราะเครื่องราง เป็นสิ่งหนึ่งที่เป็นตัวแทนของคุณงามความดี หากว่าเรานับถือเครื่องรางเราต้อง

ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ผู้ที่นับถือเครื่องรางส่วนใหญ่จะปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ตามคำสอนของครูบาอาจารย์ หรือผู้ที่เคารพนับถือ เช่น บิดามารดา ญาติผู้ใหญ่ ครูอาจารย์

ในวัตถุประสงค์ข้อที่ ๒ เกณฑ์การตัดสินทางพุทธจริยศาสตร์ คือ เป็นกระบวนการเพื่อแสวงหาคำตอบในด้านปัญหาที่ว่าเราควรทำอะไร และจะต้องปฏิบัติอย่างไร ที่เหมาะสมดีงาม เพื่อพัฒนาการแก้ไขให้ดีขึ้นรวมถึงการรู้แจ้งตนเอง และการบรรลุถึงซึ่งความดีสูงสุด (Summum Bonum) ในกระบวนการที่เข้าไปตัดสินเกณฑ์ทางพุทธจริยศาสตร์ว่า ถูก ผิด ดี ชั่ว ควรไม่ควร เหมาะไม่เหมาะสม ในกรณีของการสร้างเครื่องรางในสังคมไทยจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องไปวิเคราะห์พิจารณาหลักกระบวนการตัดสินทางพุทธจริยศาสตร์ และพุทธศาสตร์มีอยู่ ๓ ระดับ

พุทธจริยศาสตร์ระดับต้น หมายถึง ศีล ๕ หมายถึง ความประพฤติชอบ ทางกาย และวาจา ใจ ให้เรียบร้อย การรักษาตามระเบียบวินัย และข้อปฏิบัติในการเว้นจากความชั่ว แม้ศีล ๕ จะมี ๕ ข้อ แต่ก็สามารถครอบคลุมคุ้มครองมนุษย์ได้อย่างครบถ้วน

พุทธจริยศาสตร์ระดับกลาง คือ ควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ได้กว้างกว่าจริยศาสตร์เบื้องต้น โดยใช้กุศลกรรมบถ ๑๐ ประการเป็นหลัก

พุทธจริยศาสตร์ระดับสูง คือ เป็นจริยธรรมให้ปฏิบัติให้เกิดญาณ เกิดวิชา และเกิดแสงสว่าง ให้มองเห็นความจริงในธรรมชาติโดยใช้อริยมรรค ๘ ประการ เพื่อบรรลุเป้าหมายสูงสุด

ดังนั้นคนที่ยังไม่เข้าใจในหลักธรรม อาศัยสิ่งที่เป็นสัญญาณที่ยึดเหนี่ยวไว้ก่อน หรือว่าต้องการรวมจิตใจของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งแล้วสร้างอะไรเป็นสัญลักษณ์ขึ้นมาหนึ่งแทนที่ของใครที่มีอำนาจสูงสุดที่เราเคารพก็คือ พุทธรูป

ในวัตถุประสงค์ข้อที่ ๓ วิเคราะห์เกณฑ์การตัดสินทางพุทธจริยศาสตร์ในการสร้างเครื่องรางในสังคมไทย ควรไม่ควร เหมาะไม่เหมาะสม เกณฑ์พุทธจริยศาสตร์ที่ว่าการสร้างเครื่องรางมันไม่ควร ไม่เหมาะสมมีอยู่หลายอย่าง

การสร้างเครื่องรางไม่เหมาะสมต่อหลักศีล ๕ และหลักศีล จุลศีล มัชฌิมาศีล มหาศีล เป็นมิจฉา อาชีวะเป็นเรื่องของเดรัจฉานวิชาแล้วความเชื่อต่าง ๆ เหล่านี้ในเมื่อปัญญายังไม่เชื่อถึงระดับต่ำผู้ที่มีปัญญายังไม่แกร่งกล้ายังต้องฟังสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้อยู่คอยเอาสิ่งเหล่านี้มาเสริม ในฐานะเป็นความเชื่อและเป้าหมายทางพุทธปรัชญา

จุลศีล หมายถึง ศีล ที่มีระดับพื้นฐาน ที่ควรประพฤติงดเว้นเพื่อจัดหลักกุศลอย่างหยาบ

มัชฌิมศิลป์ คือ ศิลปะที่ควรประพาดึงดเว้น จากจุลศิลป์ เช่น เว้นจากการละเล่น การร้องรำทำเพลง ขัดเกลา ภาย วาจา ใจ จากอกุศลอย่างหยาบแล้วให้ละเอียดผ่องใส เช่น จดเว้นจากการพูดปด พูดสอด เสียด พูดคำหยาบ

มหาศิลป์ คือ ศิลปะอย่างใหญ่ศิลปะที่มีระดับสูงสุด ที่ควรประพาดึงดเว้น และเป็นการขัดเกลาจริย วัตรให้มีความละเอียดปลอดจากอกุศล เป็นประโยชน์ต่อการดำรงสมณเพศ

สรุปถ้าไม่มีศิลปะขึ้นต้น แล้วกุศลธรรมจะไม่เกิดหรือเกิดไม่ได้ ศิลปะจึงถือเป็นเรื่องสำคัญยิ่งกว่า ทาน เพราะเราจะมาเกิดในมนุษย์ ในสุคติภูมิได้ จะต้องอาศัยศิลปะ ถ้าหากว่าไม่มีศิลปะแล้ว ลำพังแต่ทานอย่าง เดียว ก็มาได้ ดังนั้น“ศิลปะเป็นสะพาน ให้เราเดินไปสู่สุคติ” เวลาพระท่านให้พร “สืเลนะ สุขติง ยันติ” - ศิลปะพาไปสู่ เป็นสะพานไปสู่สุคติภูมิ คือ มนุษย์ เทวดา “สืเลนะ โภคะ สัมปทา” - ศิลปะเป็นเหตุให้เกิดโภค ทรัพย์ ผู้มีศิลปะจะมีโภคทรัพย์

ฉะนั้นเรื่องศิลปะเกี่ยวกับเครื่องรางในสังคมไทยในการสร้างเครื่องรางผู้ที่สร้างจะต้องมีความ สำนึกเกี่ยวกับการสร้างด้วยว่าเราสร้างเพื่อประโยชน์อันใด และมีวัตถุประสงค์อันใดในการสร้างเราสร้าง เพื่อที่จะให้เครื่องรางให้คนที่เขาบูชาเอาไปใช้ให้เกิดพุทธคุณจริงหรือเราสร้างเพื่อหาผลประโยชน์หรือ กลวงหรือเป็นพุทธพาณิชย์ โดยอุปโลกนขึ้นเองว่าของที่เรารสร้างนั้นมีพุทธคุณจริงมีมวลสารทุกอย่าง ครบถ้วนถ้าใครนำไปใช้ย่อมเกิดพุทธคุณป้องกันภัยอยู่ยงคงกระพัน หรือว่าสร้างเครื่องรางเพื่อจะให้เอา เงินไปสร้างวิหารหรือศาลาโดยให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมสร้างเพื่อเป็นที่ปฏิบัติธรรมนั้นควรสร้าง แต่ถ้า สร้างแล้วเอาการสร้างเครื่องรางมาบังหน้า แต่ที่จริงแล้ว เอาเงินไปใช้ประโยชน์อย่างอื่นมากกว่าหรือเอา เข้ากระเป๋าทันทีไม่ควรในฐานะพระสงฆ์ สิ่งเหล่านี้ถ้าเราไม่ทำตามที่เราคิดเราบอกไว้ก็ถือว่าเราผิดศีล ด้วยเหมือนกัน แล้วการที่เราชวนเครื่องรางครูบาอาจารย์ที่ท่านปลุกเสกก็ยอมให้ผู้ที่เราชวนเครื่องรางของ ท่านเพื่อรักษาศีล ๕ เช่นกัน ทำให้คนที่ชวนเครื่องรางแล้วปฏิบัติตามคำสอนของครูบาอาจารย์ท่านก็ทำให้ ไม่ผิดศีลและไม่ทำความชั่วด้วยเพราะไม่ผิดศีลธรรม

ส่วนการใช้เกณฑ์ทางพุทธจริยศาสตร์มาวิเคราะห์ คนที่จิตใจไม่แข็งแรงแต่ยังต้องการที่พึ่งอยู่ และพระเถระท่านก็ให้คาถากำกับเครื่องรางไว้อยู่ แล้วคาถาที่ให้กำกับลงในเครื่องราง เป็นตัวเลขยันต์ ต่างๆ มันก็เป็นการสอนธรรมะผ่านทางสายทาง หรือการถอดยันต์ ถอดคาถาออกมาได้ แต่บางคนไม่ ต้องการถอดได้ตรงนี้ไปคาถาแบบนี้ขลังละ ไม่ต้องนำมาสู่การปฏิบัติ ส่วนในทางจริยศาสตร์ในทางพุทธ ศาสนาได้จากเครื่องรางต้องนำคำสอนกับเครื่องรางไปสู่การปฏิบัติจึงจะใช้ได้ ในสังคมไทยทุกวันนี้พวกที่ ยังเป็นเหยื่อครูบาทั้งหลายอยู่ก็แล้วไป เพราะเขายังศรัทธาอยู่ก็ไม่ใช่ไร แต่ก็ขอบอกให้รู้ว่าแสงสว่างมีอยู่

ที่ปลายอุโมงค์ คือทางออกนะจุดเทียนไว้ละใครจะออกก็ออกมาเลย แต่ถ้ายังไม่ออกมาไม่เป็นไรอยู่ในอุโมงค์ไปก่อน

ดังนั้นการที่คนเราแขวนพระแขวนเครื่องรางแล้วปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธเจ้าแล้วทำความดีไม่ทำความชั่ว ไม่ประพฤตินอกกรอบของพุทธศาสนาเรียกว่า คุณค่าแท้และเครื่องรางที่เราแขวนก็ยังเป็นเครื่องเตือนสติไม่ให้เราไปทำผิดต่อคำสอนของครูบาอาจารย์ที่ท่านให้ไว้ยามเมื่อเราไปบูชาเครื่องรางมาแขวนไว้ติดตัว ส่วนคนที่แขวนพระแขวนเครื่องรางแล้วยังไปทำความชั่วไม่ประพฤติปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธเจ้านั้นเราจึงเรียกว่า คุณค่าเทียม เพราะการที่เราแขวนเครื่องรางเราแขวนไว้ติดตัวโดยเราไม่ระลึกถึงคำสอนของครูบาอาจารย์ที่ท่านให้ไว้ยามเรานำเครื่องรางมาแขวนก็เลยทำให้เราไปทำความชั่วและบางคนแขวนเพื่อเอาไว้รอดอิทธิฤทธิ์แล้วนำไปใช้ในทางที่ไม่ควร

๕.๒ ข้อเสนอแนะ

๕.๒.๑ ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

จากการศึกษาวิเคราะห์เกณฑ์การตัดสินทางพุทธจริยศาสตร์จากความเชื่อในการสร้างเครื่องรางในสังคมไทย เป็นการศึกษาเชิงเอกสารเมื่อนำมาศึกษาน่าจะมีความถูกต้องตามเจตนารมณ์ของพุทธปรัชญาให้กับสังคมในการตัดสินการสร้างโดยใช้หลักคิดในทางจริยศาสตร์ เป็นหลักเกณฑ์การตัดสินความถูกต้องดีงามเหมาะสมในการสร้างเพื่อให้เกิดการแก้ไขปรับปรุง เกิดสุขแก่บุคคลชุมชนสังคมต่อไป

๕.๒.๒ ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยวิเคราะห์เกณฑ์ตัดสินทางพุทธจริยศาสตร์จากความเชื่อการสร้างเครื่องรางในสังคมไทย เพื่อให้เป็นอุดมคติต่อไป

๑. ในสังคมไทยการสร้างเครื่องรางนั้น โดยมากถูกจัดตามความต้องการประสงค์ของกลุ่มบุคคลชุมชนสังคมตามความพึงพอใจ ที่ต้องการสนองตอบและหวังผลในการสร้างเครื่องรางจึงทำให้เครื่องรางที่สร้างนั้น มีรูปแบบที่เอื้อต่อการปลุกเร้ากระตุ้นผลักดันให้เกิดผลที่ทำให้สังคมไทยวุ่นวายเดือดร้อน ดังนั้นหากต้องการสร้างเครื่องรางที่เป็นสิ่งเอื้อผลต่อความต้องการใด ก็พิจารณาสร้างได้ตามหลักพุทธปรัชญาเพื่อให้ผลการสร้างเครื่องรางเป็นเครื่องรางที่เอื้อผลในเชิงบวก แก่บุคคล ชุมชน สังคมให้เกิดความสุขสงบต่อไป

๒. ในสังคม หรือในประเทศไทยในการเลือกการสร้างเครื่องรางในสังคมไทยโดยมากขาดความรู้ความเข้าใจในสถานะของสังคมไทยทำให้เกิดการสร้างเครื่องรางที่เป็นไปในทางฝ่ายที่ต้องการของชุมชนหรือบุคคลทั่วไปมากกว่าความต้องการของสังคมไทยหรือชุมชน ดังนั้นเพื่อให้การสร้างเครื่องรางใน

สังคมไทยเอื้อต่อการยอมรับของทุกฝ่าย การเลือกการสร้างเครื่องรางด้วยหลักเกณฑ์ทางพุทธจริยศาสตร์ ก็เป็นเกณฑ์ตัดสินแก่สังคมไทย หรือบุคคลในการเลือกการสร้างเครื่องรางให้เหมาะสมถูกต้องได้อย่างมาก

๓. การสร้างเครื่องรางในสังคมทั่วไปถือเป็นการสร้างรายได้เพื่อให้ชุมชน ได้มาบูชาเป็นเครื่องป้องกันภัยอันตรายตามความเชื่อของแต่ละบุคคล ที่จริงการสร้างเครื่องรางในพุทธศาสนาถือว่าขัดแย้งทางบัญญัติไม่บัญญัติ หาข้อถูกผิดในการตัดสินใจได้ยาก เกณฑ์การตัดสินทางพุทธจริยศาสตร์หากได้รับการปรับปรุงให้เกิดความวางบัญญัติกฎหมายขึ้นมาใช้ก็จะช่วยสร้างให้เกิดสังคมในอุดมคติ

๔. หลักเกณฑ์ทางพุทธจริยศาสตร์นั้น สามารถที่จะปรับใช้ในการตัดสินในกรณีอื่นๆได้ ด้วยการปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ตามความต้องการ ซึ่งหลักเกณฑ์ทางพุทธจริยศาสตร์นั้นมีความเหมาะสม ต่อสังคมไทยเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นหากต้องการปรับใช้เกณฑ์การตัดสินทางพุทธจริยศาสตร์ในกรณีอื่น ที่ยังแสวงหาคำตอบแก่สังคมไม่ได้ ก็ถือเอาเป็นทางแสวงหาคำตอบที่ดีเยี่ยมอีกทางที่เป็นไปเพื่อความสุขสงบเย็นของสังคมไทยในปัจจุบัน.